

for at bruge hans eget Udtryk, med sine kluntede Hænder at røre ved de enkelte Paragraffer.

Dette er altsaa en af de mange gode Tanker, som Stuart Mill har fremsat. Dernæst kommer vi til det, som er en ledende Tanke hos — tør jeg sige — alle Statsretslærere, alle Statsretsfilosoffer bør man maaske kalde dem, der i dette Øjeblik beskæftiger sig med disse Emner Vorden over, nemlig Gennemførelsen af Erhvervssynspunktet ved Dannelsen af Landstinget, Førstekammeret. Medens Folketinget skal være et Spejlbillede af Befolkningen, som den frit deler sig efter politiske Anskuelse, søger man ved Valg til Landstinget at dele den samme Befolkning — der er ikke Tale om privilegeret Valgret eller lignende — ikke efter de politiske Anskuelsers Synspunkt, men efter Erhvervssynspunktet, idet man gaar ud fra det Faktum, at er der noget, der er bestemmende for et Menneskes Individualitet og hele Livsførelse, er det det Erhverv, hvormed han beskæftiger sig, altsaa det, der skaffer ham det daglige Brød, det, som fylder hans Tanke det meste af de Dagtimer, i hvilke han er vaagen, og det, der danner den økonomiske Basis for hans og hans Families Eksistens. Han har uløselige Interesser bundet til sit Erhverv, og det er derfor naturligt at sige: Først lader vi Befolkningen dele sig i Grupper efter politiske Anskuelse, og derefter holder vi dem fast i de Grupper, hvorefter de selv har valgt deres Erhverv — efter den nuværende Næringslov vælger de jo selv deres Erhverv —, og lader dem saa vælge ud fra dette Interessestandpunkt, hvorved vi kommer til Varetagelse af den dybest liggende sociale Interesse, vi overhovedet kender.

Det er efter min Mening en ligefrem Nødvendighed, naar man nu i det 20de Aarhundrede skal skabe en Forfatning her i Danmark, at udløse den faktiske Magt, som hviler hos forskellige store Erhvervs-korporationer og Organisationer, og give den et forfatningsmæssigt Udtryk. Og er jeg Tilhænger af Kvindens Valgret, er det bl. a., fordi i vor Tid udøver hun allerede indirekte politisk Indflydelse, og denne indirekte Indflydelse er af det onde. Man skal politisk set give Kvinderne Bukser paa og sørge for, at de faar Ansvar, da de alligevel har saa megen Indflydelse. Hver Gang der er en eller anden skjult politisk Magt i et Samfund — jeg siger ikke „skjult Magt“, men skjult „politisk“ Magt —, skal man søge at udløse den og

give den forfatningsmæssigt Udtryk. Man taler om, at Folket har moralsk Krav paa Juni-Grundloven, nej, Folket har kun moralsk Krav paa en eneste Ting, men det er ogsaa et absolut Krav, nemlig at den Forfatning, der skrives, bliver et fuldgyldigt Udtryk for de faktiske Magtforhold. Det er det, Lasalle saa glimrende har udviklet, naar han siger: Det kan ikke nytte, at I skriver en Forfatning, saaledes som I synes. Man kan ikke sidde i sit Studerekammer med Fingrene i Haaret og tjatte noget op paa Papiret: Nu skal det være saadan og saadan, nej, I maa først undersøge, hvorledes de faktiske Magtforhold er, og det maa I give Udtryk, hvis det skal være en Grundlov, altsaa en til Grund for andre Love liggende Lov. Se til den preussiske Hær, det er ogsaa et Stykke af Forfatningen, se til Kirken, se til Børsen, det er alt sammen Institutioner, der faktisk har Magt! Herhjemme er der ofte talt om det berømte 3die Ting. Hvor meget betydningsfuldere vilde det være at lade et saadant 3die Ting udløse den overmaade store Indflydelse, det har, at give det et forfatningsmæssigt Udtryk, end at det ad indirekte Vej har en saa overordentlig stor Indflydelse, at det faktisk til Tider paatrykker hele Lovgivningsarbejdet sit Præg. Og lad mig nævne Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne, Fagforeningerne og Arbejdsgiverforeningen, hvilken uhyre Magt sidder de ikke inde med! De kan naar som helst, ganske uden Hensyn til os herinde, dekretere Standsning af hele Samfundsarbejdet. De kan standse hele Erhvervslivet, de har en Magt, som er forbløffende stor i Sammenligning med Lovgivningsmagtens, sikkert for stor. Hvorfor ikke give denne Magt et forfatningsmæssigt Udtryk? Hvorfor have den bagved sig som en Slags skjult Fare, der ligesom gaar paa tværs af alle Forfatningslinier, medens disse organiserede Magthavere siger: Vi vil blæse Lovgivningsmagten et Stykke, vi varetager vore egne Interesser.

I Stedet for at give alle disse store Interesser Repræsentationsret, f. Eks. i et Førstekammer, i Stedet for at udløse al den Magt, som saaledes er vokset op i et Samfund, er Regeringsforslaget blot Lokalinteressernes Triumf. Henrik Ibsen spotter i „De unges Forbund“ gennem en lille forhutlet Skomager, der hedder Aslaksen, over Lokalinteresserne, altid taler Aslaksen om de lokale Hensyn. Det er Aslaksens Politik, som, saa længe efter at Henrik Ibsen har skabt sin berømte Bog, har sejret hos den danske Regering. Det er